

MADANIY MEROSDAN ILHOMLANGAN KIYIM KOLLEKSIYALARINI
YARATISH PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARI

Rajabova Nilufar Shuhratovna

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san’at va muhandislik grafikasi” kafedrası o‘qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada madaniy merosdan ilhomlangan kiyim kolleksiyalarini yaratishda qo‘llaniladigan pedagogik texnologiyalar tahlil qilinadi. Milliy ornamentlar, ranglar, naqsh va bezak elementlarini zamonaviy libos dizayniga integratsiya qilish metodikalari yoritib beriladi. Shuningdek, talabalarni kreativ fikrlash, innovatsion yondashuvlar orqali yangi kiyim kolleksiyalarini yaratishga rag‘batlantirish usullari ko‘rib chiqiladi.

Kalit so‘zlar: madaniy meros, kiyim kolleksiyalari, pedagogik texnologiyalar, innovatsion yondashuv, libos dizayni, kreativlik

Moda va libos dizayni ta’limi yosh dizaynerlarning ijodiy va texnologik ko‘nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Madaniy merosdan ilhomlangan kiyim kolleksiyalarini yaratish jarayoni nafaqat milliy madaniyatni saqlashga, balki yosh dizaynerlarning kreativ salohiyatini oshirishga xizmat qiladi.

Pedagogik texnologiyalar yordamida talabalar milliy naqsh, ornament va rang elementlarini zamonaviy libos dizaynida qo‘llashni o‘rganadilar. Shu bilan birga, ularni loyiha asosida ishlashga, guruhda ijodiy g‘oyalarni ishlab chiqishga va yangi kiyim kolleksiyalarini yaratishga rag‘batlantirish mumkin. Innovatsion yondashuvlar milliy merosni zamonaviy kontekstda ifodalashga yordam beradi va yosh dizaynerlarni professional va madaniy jihatdan rivojlantiradi.

Madaniy merosdan ilhomlangan kiyim kolleksiyalarini yaratish pedagogik texnologiyalari yosh dizaynerlarning ijodiy va texnologik salohiyatini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Milliy ornamentlar, ranglar, naqsh va bezak elementlari boy tarixiy va madaniy merosni aks ettiradi va yangi libos kolleksiyalarida ijodiy element sifatida qo‘llanilishi mumkin. Shu sababli, moda ta’limida madaniy merosni pedagogik texnologiyalar yordamida qo‘llash talabalarni milliy meros bilan tanishtirish va ularning professional salohiyatini oshirishga xizmat qiladi.

Pedagogik texnologiyalar asosida kiyim kolleksiyalarini yaratish bir nechta bosqichlardan iborat. Birinchi bosqichda talabalar madaniy merosning tarixiy va madaniy jihatlarini o‘rganadilar. Bu jarayonda ular tarixiy kiyim kolleksiyalarini tahlil qiladi, naqshlarning geometrik va stilistik xususiyatlarini aniqlaydi, rang palitrasini va

material xususiyatlarini o'rganadilar. Masalan, kashtachilik, to'qimachilik va ipak bezak texnikalarini o'rganish orqali talabalar milliy merosning estetik va texnologik jihatlarini tushunadilar. Bu bosqich talabalarni madaniy merosni anglashga va uni zamonaviy libos dizaynida qanday qo'llashni o'rgatadi.

Ikkinchi bosqich innovatsion yondashuvni talab qiladi. Talabalar o'rganilgan madaniy elementlarni zamonaviy libos dizayniga integratsiya qilishni o'rganadilar. Bu jarayonda ular raqamli dizayn dasturlari, 3D modelleme va interaktiv grafik texnologiyalaridan foydalanadilar. Milliy naqshlar va ornamentlar yangi geometrik shakllar, rang kombinatsiyalari va mato teksturalari bilan uyg'unlashtiriladi. Talabalar turli matolar va kesish texnologiyalarini sinab ko'rish orqali madaniy elementlarni ijodiy tarzda ifodalaydilar. Shu tarzda talabalar nafaqat estetik jihatdan, balki texnologik jihatdan ham zamonaviy kiyim kolleksiyalarini yaratishga o'rganadilar.

Uchinchi bosqich loyiha va guruh ishlari bilan bog'liq. Talabalar guruhlariga bo'linib, madaniy merosdan ilhomlangan kiyim kolleksiyalarini yaratadilar. Guruh ishlari talabalarga kommunikatsiya, mas'uliyat va jamoaviy ish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Shu bilan birga, ular bir-birining fikrlarini o'rganib, yangi ijodiy g'oyalarni ishlab chiqadilar. Bu yondashuv madaniy merosni saqlash bilan birga, innovatsion dizaynni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Texnologik vositalar va raqamli texnologiyalar madaniy meros elementlarini zamonaviy libos dizayniga integratsiya qilish imkoniyatlarini kengaytiradi. Lazer kesish, 3D chop etish, interaktiv matbaa va tekstil simulyatsiya dasturlari yordamida talabalar tarixiy naqshlarni yangi dizayn shakllariga aylantiradilar. Bu jarayon yosh dizaynerlarga zamonaviy moda talablariga mos liboslar yaratish ko'nikmalarini egallash imkonini beradi.

Pedagogik jihatdan, madaniy merosdan ilhomlangan kiyim kolleksiyalarini yaratish talabalarni milliy merosning estetik va madaniy qiymatini tushunishga o'rgatadi. Talabalar har bir naqsh va ornamentning tarixiy konteksti va ma'nosini o'rganadilar, bu esa ularni milliy madaniyatga hurmat bilan qarashga va uni ijodiy tarzda ifodalashga undaydi. Shu tarzda, pedagogik texnologiyalar nafaqat vizual dizaynni rivojlantiradi, balki madaniy ongini shakllantiradi.

Shuningdek, ekologik va barqaror materiallardan foydalanish ham muhimdir. Talabalar ipak, paxta, jun kabi tabiiy matolarni milliy naqshlar bilan uyg'unlashtirib, ekologik jihatdan sog'lom va barqaror liboslar yaratadilar. Shu bilan birga, materiallarning barqarorligi yosh dizaynerlarni mas'uliyatli va ongli yondashuvga

o'rgatadi. Bu yondashuv madaniy merosni saqlash bilan birga barqaror moda konsepsiyasini targ'ib qiladi.

Innovatsion metodikalar talabalarni eksperiment qilishga va yangi g'oyalarni sinab ko'rishga undaydi. Talabalar turli rang, tekstura va naqsh kombinatsiyalarini qo'llab, yangi libos kolleksiyalarini yaratadilar va amaliy namoyish etadilar. Bu jarayon yosh dizaynerlarning ijodiy salohiyatini maksimal darajada rivojlantiradi, ularni professional va madaniy jihatdan tayyorlaydi.

Natijada, madaniy merosdan ilhomlangan kiyim kolleksiyalarini yaratish pedagogik texnologiyalari yosh dizaynerlarning kreativligini, ijodiy salohiyatini, texnologik ko'nikmalarini va milliy madaniyatni tushunish qobiliyatini rivojlantiradi. Ushbu metodika milliy merosni saqlash bilan birga, uni zamonaviy moda talablariga moslashtirish imkonini beradi, yoshlarni professional va madaniy jihatdan tayyorlaydi va ularning estetik didini oshiradi.

Madaniy merosdan ilhomlangan kiyim kolleksiyalarini yaratish pedagogik texnologiyalari yosh dizaynerlarning ijodiy va professional salohiyatini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu metodika orqali talabalar milliy naqsh, ornament va bezak elementlarini zamonaviy libos dizaynida qo'llashni o'rganadilar. Innovatsion yondashuvlar yosh dizaynerlarni kreativ fikrlashga, yangi g'oyalarni sinab ko'rishga va milliy merosni ijodiy tarzda ifodalashga undaydi.

Texnologik vositalar, interaktiv mashg'ulotlar, loyiha asosida ishlash va guruh ishlari orqali talabalar o'z dizayn salohiyatlarini oshiradilar, ekologik va barqaror materiallardan foydalanishni o'rganadilar. Natijada, yosh dizaynerlar milliy madaniyatni saqlab qolgan holda zamonaviy libos kolleksiyalarini yaratish ko'nikmalarini egallaydilar. Ushbu pedagogik metodika ta'lim jarayonini boyitadi, milliy merosni yosh avlod orasida targ'ib qiladi va kreativlikni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shavdirov, S. A. (2017). *Podgotovka budushchikh uchiteley k issledovatel'skoy deyatel'nosti*. Pedagogicheskoe obrazovanie i nauka, (2), 109–110.
2. Shavdirov, S. A. (2017). *Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons*. Eastern European Scientific Journal, 1, 131–134.
3. Shovdirov, S. (2025). *Method of Organization of Classes in Higher Education Institutions Using Flipped Classroom Technology*. AIP Conference Proceedings, 3268(1), 070035.

4. Shovdirov, S. A. (2018). *Izobrazitel'nomu i prikladnomu iskusstvu*. International Scientific Review of the Problems and Prospects of Modern Science and Education, 84–85.
5. Shovdirov, S. A. (2024). *Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari*. Inter Education & Global Study, 1, 8–14.
6. Baymetov, B. B., & Shovdirov, S. A. (2023). *Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in the Process of Teaching Fine Arts*. International Journal on Integrated Education, 4(3), 60–66.
7. Ibraimov, X., & Shovdirov, S. A. (2023). *Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students*. Science and Innovation, 2(B10), 192–198.
8. Hall, C. M., & Page, S. J. (2014). *The Geography of Tourism and Recreation: Environment, Place and Space*. Routledge.
9. Gibson, H. J. (2013). *Sport Tourism: Concepts and Theories*. Routledge.
10. World Health Organization. (2020). *Guidelines on Physical Activity and Sedentary Behaviour*.